

Міністерство освіти і науки України

Харківська обласна громадська організація
«Науковий центр дидактики менеджмент-освіти»

Державний біотехнологічний університет (м. Харків)

МАТЕРІАЛИ

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«SMART-ОСВІТА: ІННОВАЦІЇ, ЦИФРОВІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА РОЗВИТОК УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ»

(в рамках виконання наукового проєкту прикладного дослідження
державного фінансування МОН України, державний реєстраційний
номер: 0126U000996; наказ МОН України від 09.02.2026 № 23)

23 жовтня 2026 року

ХАРКІВ-2026

УДК 378.147:005.336.2

SMART-освіта: інновації, цифрові педагогічні технології та розвиток управлінської компетентності: матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Харків, 23 жовтня 2026 року); за заг. ред.: В.М. Нагаєва, Ю.М. Сагачко, О.В. Грідіна. Харків: Комунальне підприємство «Міська друкарня», 2026. 380 с.

У збірнику тез доповідей учасників конференції висвітлено сучасні тенденції проектування цифрового освітнього середовища, розроблення та впровадження освітніх SMART-комплексів, використання технологій штучного інтелекту, адаптивного навчання, цифрового моделювання, інтерактивних методів і засобів освітньої аналітики. Особливу увагу приділено розвитку управлінської компетентності, удосконаленню професійної підготовки фахівців та управлінню якістю освіти в умовах цифрових трансформацій. Представлені матеріали відображають наукові підходи до розвитку цифрової педагогіки, проектування інноваційних освітніх технологій і формування управлінської компетентності фахівців різних професійних галузей, зокрема у сфері військової освіти.

Матеріали конференції будуть корисними науковим і науково-педагогічним працівникам, керівникам закладів освіти, здобувачам освітніх та освітньо-наукових ступенів, фахівцям освітнього менеджменту, військовим педагогам, представникам виробничої сфери та всім, хто займається впровадженням інноваційних цифрових технологій і вдосконаленням професійної підготовки на засадах SMART-освіти.

Матеріали представлено в авторській редакції.

*Рекомендовано до друку
методичною радою наукового центру дидактики менеджмент-освіти
(протокол № 3 від 20 жовтня 2026 р.)*

ISBN 978-617-619-338-8

© Харківська обласна громадська організація
«Науковий центр дидактики менеджмент-освіти», 2026
© Кафедра менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, 2026
© КП «Міськдрук», 2026

6. Затверджено Типову програму підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності. Міністерство освіти і науки України. 10.06.2026. URL: <https://mon.gov.ua/news/zatverdzheno-typovu-prohramu-pidvyshchennia-kvalifikatsii-pedahohichnykh-i-naukovo-pedahohichnykh-pratsivnykiv-z-rozvytku-tsyfrovoi-kompetentnosti> (дата звернення: 19.09.2026).

7. МОН і міжнародні партнери узгодили пріоритети розвитку професійної та фахової передвищої освіти на 2026 рік. Міністерство освіти і науки України. 14.05.2026. URL: <https://mon.gov.ua/news/mon-i-mizhnarodni-partnery-uzghodyly-priorytety-rozvytku-profesiinoi-ta-fakhovoi-peredvyshchoi-osvity-na-2026-rik> (дата звернення: 19.09.2026).

8. UNESCO IITE. Global Understanding of Smart Education in the Context of Digital Transformation. UNESCO Institute for Information Technologies in Education, 2024. URL: <https://iite.unesco.org/publications/global-understanding-of-smart-education-in-the-context-of-digital-transformation> (дата звернення: 19.09.2026).

Гавкалова Н.Л., доктор економічних наук, професор
Харківський національний економічний університет
ім. Семена Кузнеця, м. Харків, Україна
E-mail: nataliia.gavkalova@hneu.net

Куніцин О.М., аспірант
Харківський національний економічний університет
ім. Семена Кузнеця, м. Харків, Україна
E-mail: oleh.kunitsyn@hneu.net

ВИЩА ОСВІТА ЯК СИСТЕМНИЙ ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ СПРОМОЖНОСТЕЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ

Перехід від лінійної до циркулярної економіки є однією з найбільш глибоких структурних трансформацій, з якими стикаються сучасні суспільства. Принципи циркулярної економіки ставлять під сумнів домінантні моделі виробництва та споживання, акцентуючи увагу на ефективному використанні ресурсів, зменшенні обсягів відходів, подовженні життєвого циклу продукції та розвитку відновлювальних систем. Водночас така трансформація потребує не лише технологічних інновацій, а й глибоких змін у навичках, цінностях,

організаційних практиках і моделях управління. У цьому контексті заклади вищої освіти посідають центральне місце як ключові інституції, здатні забезпечити сталість і незворотність циркулярних перетворень. Університети дедалі частіше розглядаються не лише як постачальники знань, а як системні формувачі спроможностей, що визначають інтелектуальні, професійні та інституційні засади розвитку циркулярної економіки [1; 2].

Вища освіта відіграє вирішальну роль у розвитку циркулярної економіки, оскільки сама концепція циркулярності має міждисциплінарний і системний характер. Реалізація циркулярних стратегій потребує інженерів, здатних працювати з екодизайном і життєвим циклом продукції, управлінців, які розуміють циркулярні бізнес-моделі, фахівців з публічного управління, обізнаних із принципами сталого розвитку, а також дослідників, спроможних інтегрувати екологічні, економічні та соціальні виміри. Університети здійснюють підготовку таких фахівців, одночасно формуючи норми, поведінкові установки та управлінські підходи, що лежать в основі довгострокових трансформацій сталості [1; 3]. У цьому сенсі заклади вищої освіти виступають ключовими точками впливу, де поєднуються технологічна компетентність, системне мислення та суспільна відповідальність.

Окрім освітньої функції, університети дедалі частіше виконують роль «живих лабораторій» для апробації рішень циркулярної економіки. Інтегруючи циркулярні підходи у власну діяльність, вони поєднують навчання з практикою та демонструють здійсненність таких рішень на організаційному рівні [5]. Європейський досвід засвідчує зростаючу залученість закладів вищої освіти до розвитку циркулярної економіки через спеціалізовані програми, післядипломну підготовку та безперервне навчання. Так, Університет прикладних наук HAN у Нідерландах реалізує магістерську програму, орієнтовану на переосмислення бізнес-моделей, ланцюгів постачання та ресурсних обмежень [6]. Університет LUT у Фінляндії інтегрує екологічні технології, системне мислення, оцінювання життєвого циклу та сталі моделі виробництва і споживання [5]. Університет прикладних наук м. Турку пропонує програми та професійні курси з акцентом на прикладні компетентності й співпрацю з промисловістю [4]. Спільнота університетів Тампере поєднує циркулярну економіку з освітою, дослідженнями та прикладними проєктами, охоплюючи також управління та регіональну взаємодію [7]. У країнах Центральної та Східної Європи такі підходи також поширюються. У Польщі

програми, зокрема на базі Сілезької політехніки, зосереджені на циркулярній економіці, чистому виробництві та циркулярній інженерії, сприяючи професійній підготовці, перекваліфікації кадрів і промисловій модернізації [8]. Наведені приклади демонструють різні інституційні моделі, від повноцінних освітніх програм до безперервного навчання, за спільного розуміння ролі вищої освіти у підтримці циркулярних трансформацій.

Аналіз зазначених освітніх ініціатив дозволяє виокремити спільне ядро компетентностей. Освіта для циркулярної економіки формує знання про ресурсні цикли, екологічні впливи, сталі моделі виробництва і споживання та економічні передумови циркулярності. Важливими є прикладні компетентності: оцінювання життєвого циклу, аналіз матеріальних потоків, проектування циркулярних ланцюгів постачання, промислового симбіозу, відновлювального виробництва та валоризації відходів. Паралельно розвиваються системне мислення, міждисциплінарність, стратегічне планування та інноваційна спроможність, що дозволяє випускникам упроваджувати принципи циркулярної економіки у реальних умовах [1; 3]. Досвід різних країн засвідчує кілька ключових принципів такої освіти. По-перше, системний і життєво-циклічний підхід забезпечує цілісний аналіз ланцюгів створення вартості. По-друге, міждисциплінарність необхідна через поєднання інженерних, екологічних, економічних, управлінських і політичних аспектів. По-третє, активні та проєктно-орієнтовані методи навчання сприяють глибшому розумінню й інноваційності, що підтверджують практики фінських і нідерландських програм [2; 4-5]. Важливою є також інституційна узгодженість: синхронізація навчальних програм з операційною діяльністю та дослідженнями створює середовище, де принципи циркулярності реалізуються на різних рівнях. Розгляд університетів як мікромоделей циркулярної трансформації посилює зв'язок між навчанням, практикою та суспільним впливом [2]. У підсумку така освіта має формувати фахівців, здатних інтегрувати технічні знання, управлінські навички та принципи сталого розвитку для реалізації циркулярних рішень у різних соціально-економічних контекстах [1; 6].

Отже, вища освіта виконує фундаментальну роль у становленні циркулярної економіки. Готуючи фахівців, виступаючи простором для експериментів і узгоджуючи власні практики з принципами циркулярності, університети формують інфраструктуру довгострокового переходу до сталого розвитку. Європейський і міжнародний досвід демонструє, що освіта, орієнтована на циркулярну

економіку, є найбільш ефективною, коли поєднує міждисциплінарність, прикладне навчання та високий рівень інституційної залученості. Розуміння університетів як системних формувачів спроможностей, а не лише надавачів освітніх послуг, дозволяє глибше усвідомити їх стратегічну роль у розвитку циркулярної економіки та формуванні стійких соціально-економічних систем.

Бібліографічний список:

1. Giannoccaro G., Markou A., Rocca R., Tira M., Morganti P. Features of the higher education for the circular economy: The case of Italy. *Sustainability*. 2021. Vol. 13, No. 20. Article 11338. DOI: <https://doi.org/10.3390/su132011338>
2. Silva A., Garcia R., Azevedo S.G., Dias P. Universities as microcosms of the circular economy. *Journal of Cleaner Production*. 2024. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959652624000398>
3. Huang N., Liu F., Zhang X. Higher education's role in strengthening drivers and reducing barriers to the circular economy: Evidence from China. *International Journal of Instruction*. 2022. URL: <https://e-iji.net/ats/index.php/pub/article/view/307>
4. HAN University of Applied Sciences. Master circular economy (full-time). 2024. URL: <https://www.hanuniversity.com/en/programs/master/circular-economy/fulltime>
5. LUT University. Master's programme in circular economy. 2024. URL: <https://www.lut.fi/en/studies/technology/masters-programmes-technology/masters-programme-circular-economy>
6. Turku University of Applied Sciences. Sustainable circular economy programme. 2024. URL: <https://www.turkuamk.fi/en/studies/sustainable-circular-economy>
7. Tampere Universities. Tampere higher education community and circular economy initiatives. 2024. URL: <https://www.tuni.fi/en/news/tampere-higher-education-community-becomes-member-international-network-universities-profiled>
8. Sysoiev O. Organization of postgraduate training of circular economy specialists in the Republic of Poland (on the example of Silesian Polytechnic). *Continuing Professional Education: Theory and Practice*. 2021. No. 1. P. 72-80. DOI: <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2021.1.9>

ЗМІСТ

Передмова	3
Аніщенко В.О. Формування цифрової компетентності викладача професійної освіти крізь призму компетентнісного підходу	6
Бацуровська І.В. Управління інформаційною безпекою закладу освіти в умовах цифрової трансформації	9
Богданова Н.Г. Цифрова трансформація професійної освіти: сучасні тенденції та перспективи	13
Гавкалова Н.Л., Куніцин О.М. Вища освіта як системний інструмент формування спроможностей для розвитку циркулярної економіки	16
Герлянд Т.М. Цифрові технології навчання у професійній освіті: сучасні тренди, можливості, виклики	20
Данченко І.О., Моїсєєва Н.І. Управлінська компетентність керівника кафедри закладу освіти в умовах цифрової трансформації: лідерство, командна взаємодія та професійний розвиток	23
Зеленська Л.Д., Гречаник О.Є. Шляхи удосконалення маркетингової діяльності керівника освітньої організації	25
Кашина Г.С., Краснік А.А. Ризик-орієнтоване управління інформаційною безпекою цифрового освітнього середовища	30
Клопов Р.В. SMART-освіта та цифрові технології в професійній підготовці фахівців з фізичної культури і спорту	33
Коненко В.В., Палант О.Ю., Соболев А.Д. Сутність та сучасні підходи до мотивації та стимулювання праці в цифрову епоху	37

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-методичної конференції

«SMART-ОСВІТА: ІННОВАЦІЇ, ЦИФРОВІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА РОЗВИТОК УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ»

(в рамках виконання наукового проєкту прикладного дослідження державного фінансування МОН України, державний реєстраційний номер: 0126U000996; Наказ МОН України від 09.02.2026 № 23)

23 жовтня 2026 року

Харківська обласна громадська організація
«Науковий центр дидактики менеджмент-освіти»

Відповідальний за випуск – д. пед. н., професор **В.М. Нагаєв**

Підписано до друку 20.10.2026 р. Формат 60×84¹/16.

Гарнітура Cambria.

Умов. друк. арк. 22,15. Папір офсетний.

Наклад 100 прим. Зам. № 128.

КП «Міська друкарня»

м. Харків, 61002, вул. Алчевських, 44.

Свідоцтво про державну реєстрацію серія ДК, № 5495, від 22.08.2017 р.